

Dr. Csapó János professzor laudációja

a Sapientia-EMTE Emeritus Professzora cím átadása alkalmából
Kolozsvár, 2021. 06. 25.

Nagyon nehéz feladatra kért fel a Sapientia Egyetem Szenátusának elnöke, hisz nemrég álltam Önök előtt Dr. Csapó János professzort méltatva a *Kiváló oktatói díj* átadása alkalmával. Most, három év távlatából, elég nehéz újat hozzátenni, ahhoz az életpályához, amely három felsőfokú intézmény – Kaposvári Egyetem, a Debreceni Egyetem és a Sapientia EMTE – keretében bontakozott ki, és teljesült be. Szétválasztani mi is rendelhető ebből az életpályából a Sapientiához nehéz eldönteni, de megpróbálom.

Bár Dr. Csapó Jánosról sokan hallottak a Sapientián, előljáróban megjegyzem, hogy Szennán látta meg a napvilágot, és ott keresztelték Jánosnak. Tanulmányairól a következőképpen nyilatkozik: „Az általános iskola első két osztályát Szennán jártam, majd a további általános és középiskolai tanulmányaimat Kaposváron végeztem. A Munkácsy Mihály gimnázium biológia-kémia tagozatos osztályában *tanultam*, ahol 1968-ban kitűnő eredménnyel érettségiztem. Már az általános iskolában megszerettem a kémiát, és azt a szeretetemet a gimnáziumban eltöltött négy év csak tovább erősítette. Nem volt kétséges, hogy vegyésznek jelentkezem az egyetemre”. Így került a Szegedi József Attila Tudományegyetemre, vegyészhallgatóként. „Abban az épületben dolgoztam diplomamunkámon, ahol Szent-Györgyi Albert annak idején a biológiai oxidációval és a C-vitaminnal kapcsolatos kutatásait végezte” mondja büszkén. Öt év után vegyészdiplomát szerzett *Az adrenokortikotrop hormon szilárd fázisú peptidszintézise* című, a TTK különdíját is elnyerő, diplomamunkával. A Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola Központi Laboratóriumában vállalt állást. Éppúgy, mint a Kárpát-medence peremén lakók, akik otthonukban több állampolgárságot is megéltek, Csapó János is a Főiskola folyamatos átszervezése, átalakítása miatt többször változtatott munkáltatót, ugyanabban az épületben, a közel 40 év alatt. Ezekről úgy nyilatkozik önéletrajzi írásában „Így dolgoztam a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola, majd annak jogutóda a PANNON Agrártudományi Egyetem Kaposvári Állattenyésztési Karának Központi Laboratóriumában, ill. Kémiai-Biokémiai Osztályán, ahol 1978. óta a Takarmánykémiai Laboratórium vezetője voltam”. „Először tudományos segédmunkatárs, azután tudományos munkatárs, majd tudományos főmunkatárs besorolást kaptam, 1992 augusztusától egyetemi docensnek, 1996 augusztusától pedig egyetemi tanárnak neveztek ki”. Oktatóként 1996-tól a Debreceni Egyetemen, 2002-től a Sapientia EMTE-n is dolgozik. A futballpálya varázsának hatására ez idő alatt más irányba is kiterjedt tevékenysége, hisz labdarugói játékvezetőként is szaladgált, először a pálya szélén, majd a pályán folytatatta a Brown féle mozgás gyakorlati alkalmazását. Hogy mikor is lett Dr. Csapó János, arra tudományos pályája követése ad némi információt. Magyarországi zsargonnal élve, kisdoktori címét 1980-ban a Gödöllői

Agrártudományi Egyetemen szerezte “A kolosztrum és a tej aminosav és fehérjefrakcióinak vizsgálata eltérő genotípusú szarvasmarha populációkban” tézisével, nagy, akadémiai, doktori címét pedig 1995. november 17-én, amikor a MTA Doktori Tanácsa a mezőgazdasági tudomány doktorává nyilvánította a *Kérődző háziállataink kolosztrum és tej összetétele és néhány összetevő analitikája* c. akadémiai doktori értekezése alapján.

A nagy tudományos és oktatásszervezői tapasztalattal rendelkező Dr. Csapó János 2002-ben csatlakozott a Sapientia Egyetem csíkszeredai karainak építő munkájához. Első bevezetett tárgya az *Élelmiszerkémia* volt, majd azt követte a *Biokémia*, az *Analitikai kémia és műszeres analízis*. Az évfolyamok haladásával vállalta a *Tej és tejtermékek a táplálkozásban*, majd az *Élelmiszerhamisítás kimutatása* és a *Tejipari technológiák* tárgyakat. A mesterképzés beindulásakor, ahol fontos oktatóként szerepelt a szakterület akkreditációjában, a *Funkcionális élelmiszerek* tantárgyfelelőse lett. A sepsiszentgyörgyi agrárképzés beindulásakor lelkesen vállalt mások által visszautasított tárgyakat, így lett tantárgyfelelőse az *Általános és szerves kémia* és a *Biokémia* tárgyaknak.

Ezen felsorolásból kimaradt egyik fontos tantárgy és pedig *Kutatási módszertan az élelmiszer-tudományokban*. Ezt a 2006/2007 tanévben vezette be az élelmiszermérnök hallgatóknak, akkor, amikor a képzés még osztatlan, és a hallgató szakma iránti érdeklődése is magasabb szinten volt. Ezen a tárgyon keresztül tanultuk meg mindnyájan, oktatók és hallgatók, az élelmiszertudomány fogalmkörét, az élelmiszerek egyes alapvető jellemzőit, állagát, alkotóinak alapvegyületeit, azok csoportosítását, a tudományos munka megszervezésének fontosságát, a kutatási munkamenet jegyzetelését – füzetbe vagy digitális naptárba –, a beszámolók tagolását és, természetesen, a bemutatók tömörsége mögötti alapos ismeretanyag felhalmozását. Sajnos a Bolognai rendszerre való áttérés megszakította azt a hároméves munkát, a kutatási kompetenciákra való képzés mesterszakra való áthelyezésével. Ha csak ezt az első háromévesi úttörői munkát vennénk alapul, amelyben több mint 80 kutatásra alapuló diplomamunka született a szakma által megfogalmazott elvárások szerint, az is elég volna egy magas elismerés elnyeréséhez. De ezeken túlmenően Dr. Csapó Jánosnak köszönheti a Sapientia az Élelmiszer-tudományi Tanszék megalakulását, aki olyan körülmények között vállalta annak működtetését, amikor minden egyes lépés megtétele mástól függött, az Acta Sapientia Alimentaria folyóirat szerkesztését (2008-2020), a KPI Tudományos Tanácsban és a Csíkszeredai Műszaki és Társadalomtudományi Kar Tanácsában való tevékenységet.

Ami Dr. Csapó János Sapientian való oktatói tevékenységét illeti, újból kiemelném, hogy – annak ellenére, hogy a mostani, android rendszerben kulturalizálódott hallgatók egyre kevésbé érdeklődnek az írott szó iránt – a professzor úr ugyanúgy ontotta magából a terjedelmes segédleteket, tankönyveket, minimáliákat és powerpointos előadásokat. A Professzor Úr talán az egyetlen olyan oktatója az egyetemnek, aki

minden oktatott tárgyhöz jegyzetet, tankönyvet vagy Sapiaientia könyvet szerkesztett, kiadott és újra megjelentetett. Élettapasztalatát az élelmiszerkémia-biokémia és táplálkozás tudományok területén egy terjedelmes, nagyon sok hasznos tanácsot tartalmazó könyvben fogalmazta meg, ami most kerül kiadásra a Scientia Kiadónál.

Bár más területről megközelítve műveljük az élelmiszermérnök-képzést a Csíkszeredai Karon, a több mint 15 éves kapcsolatra alapozva állíthatom, hogy Dr. Csapó János igazán elkötelezte magát Csíkszeredának. Akármennyi fáradsággal is jár az utazás, szívesen vállalta és vállalja, annak ellenére, hogy nem mindig volt az elvárásainak megfelelően fogadva. Itt valójában nem is az intézményi fogadtatásra gondolok – kollegák, vezetők, adminisztráció hozzáállására – hanem a hallgatók egyre csökkenő érdeklődésére, amit többször is szóvá tett. Sokszor elemezte a kialakult intézményi kultúrát is, ahol főleg a vezetői feladat-leosztó és számon kérő tevékenység hiányát nehezményezte. A fegyelmet, a pontos beütemezett munkavégzést kedvelte és művelte, igaz, munkatársaira még saját példájával se tudott nagy hatással lenni. Ebből adódtak néha összetűzéseik és panaszlevelei is, amelyben megfogalmazta, hogy a Tanszékvezető felel a tanszék összes tevékenységéért, a Dékán a kar teljes munkájáért és a Rektor az egyetem összes ügyes bajos dolgaiért. Vezetői tapasztalatából megfogalmazódott a jó vezető Professzor Úr szerinti definíciója is, miszerint „nem az a jó vezető, aki mindent elvégez a tanszéken, a karon vagy az egyetemen a munkatársak helyett, hanem az, aki úgy szervezi a munkát, hogy minden beosztottja a legmagasabb szinten teljesíti a leosztott munkát, amit követ, elbírál, és jutalmazza vagy bünteti a beosztottat, a helyzetnek megfelelően”.

Dr. Csapó Jánost 48 év tevékenysége alatt többször is díjazták: „kiemelkedő oktatói és kutatói tevékenységemért megkaptam többek között a *Területi Prima Primissima* díjat, a *Szent-Györgyi Albert* díjat, a *Széchenyi professzori ösztöndíjat* és a *Charles Simonyi kutatói ösztöndíjat*” írja önéletrészében. Kaposvári hallgatói háromszor az egyetem legjobb oktatójának választották. A Sapiaientia EMTE Szenátusa 2017-ben a Kiváló Oktató Díjjal tüntette ki.

Most, amikor Professzor Úr kilép a főállásúak közül a jól megérdemelt nyugalmi állományba, a Sapiaientia EMTE Szenátusa *Professzor emeritus* díjjal tiszteli meg őt a 18 éves munkája elismeréseként. Ehhez, a gratuláción túlmenően, erőt és egészséget kívánunk, és a közelgő külső felmérésre is gondolva kijelenthetjük, hogy továbbra is számítunk Dr. Csapó János tudására, tapasztalatára és szaktanácsára.

Dr. Szép Sándor emeritus professzor

Kolozsvár, 2021.06.25.